

UCHWAŁA Nr IV / 38 / 2018
RADY GMINY PSARY
z dnia 17.12. 2018 roku

w sprawie: uchwalenia Roczego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Psary.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1-2 i art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2137), art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.) uchwala się co następuje:

RADA GMINY PSARY

UCHWAŁA

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Psary na rok 2019 w brzmieniu załączników do niniejszej Uchwały:

- 1.Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Psary na rok 2019, stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały.**
- 2. Harmonogram Kosztów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Psary, stanowi załącznik Nr 2 do niniejszej Uchwały.**
- 3. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Psary na 2019 rok stanowi załącznik Nr 3 do niniejszej Uchwały.**
- 4. Harmonogram Kosztów Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii stanowi załącznik Nr 4 do niniejszej Uchwały.**

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Psary.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy Psary
/-/ Jacenty Kubica

UZASADNIENIE

Do Uchwały Nr IV/ 38 /2018 z dnia 17. 12 . 2018 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Psary na rok 2019.

Konieczność uchwalenia przez Radę Gminy Psary Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok wynika z przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku poz.2137), oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 roku. poz. 1030 z późn. zm.).

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019, jest niezbędne dla realizacji określonych w nim celów wychodzących naprzeciw istotnym problemom społeczności lokalnej w obszarze profilaktyki uzależnień.

Podstawowym celem Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów, ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych osób uzależnionych, propagowanie zdrowego stylu życia bez używek, promowanie postaw prospołecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Rozmiar występujących problemów alkoholowych i narkomanii, stanowi poważne zagrożenie dla społecznego i ekonomicznego funkcjonowania mieszkańców naszej Gminy. Szczególną uwagę należy zwrócić na problem spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież. Dlatego ważnym elementem programu są działania zmierzające do wyeliminowania picia alkoholu przez dzieci i młodzież. W tym celu konieczne jest wdrażanie programów profilaktycznych i propagowanie zdrowego stylu życia. Programy profilaktyczne i edukacyjne obejmują oprócz dzieci i młodzieży rodziców opiekunów, bowiem ich uzależnienia dezorganizują życie rodzinne i wpływają negatywnie na rozwój dzieci.

Wobec powyższego przedstawiono projekt uchwały.

Załącznik Nr 1

**do Uchwały Nr IV/ 38 /2018
RADY GMINY PSARY
z dnia 17.12.2018 r.**

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W GMINIE PSARY
na 2019 rok**

SPIS TREŚCI

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Wstęp	str. 1
Podstawy Prawne Programu	str. 6
Rozdział I Diagnoza Stanu Problemów Alkoholowych	str. 7
Rozdział II Cele Programu	str. 13
Rozdział III Realizatorzy Programu	str. 24
Rozdział IV Zasady wynagradzania członków GKRP A	str. 33
Rozdział V Rekomendacje	str. 34
Rozdział VI Źródła finansowania	str. 35

I WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 roku, poz. 2137) samorząd gminy realizuje zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zgodnie z art. 10 ust 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 roku poz. 1030 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. W celu realizacji tych zadań opracowany jest "Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałanie Narkomanii na rok 2019", który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizację szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

W trakcie opracowania programu kluczową kwestią było racjonalne określenie zadań i zdefiniowanie adekwatnych wskaźników ich realizacji, które pozwolą w sposób przejrzysty uwidocznić efekty wdrażania programu i będą możliwe do osiągnięcia przez wszystkich realizatorów Programu.

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci młodzież. Cel główny będzie realizowany przez 7 celów operacyjnych i 20 zadań w obszarach profilaktyki, terapii i rehabilitacji.

W roku 2019 środki finansowe przeznaczone są na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i zostały podzielone w zdecydowanej większości na działania związane z profilaktyką.

W ramach działań profilaktycznych prowadzone są programy profilaktyczne dla uczniów oraz warsztaty szkoleniowe i konferencje dla rodziców, działania promujące trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież.

Nie ulega wątpliwości, że istnieją istotne powiązania między nadużywaniem alkoholu a wykluczeniem społecznym. Utrata pracy i zdolności do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych, przemoc, agresja, zaniedbanie podstawowych obowiązków rodzinnych, a w przypadku ciężarnych kobiet nadużywających alkoholu, poważne uszkodzenie płodu, czego konsekwencją jest m.in. Alkoholowy Zespół Płodowy (FAS)- to tylko niektóre skutki społeczne nadmiernego picia.

Najbardziej poszkodowane są jednak dzieci osób uzależnionych, to ich rozwój emocjonalny i psychofizyczny jest często zaburzony. Życie w ciągłym stresie, poczuciu zagrożenia doświadczanej przemocy tak psychicznej jak i fizycznej prowadzi do zaburzeń zachowania, a w konsekwencji do łamania prawa, prowadzącego do wykluczenia społecznego.

Pozostawione bez wsparcia i pomocy terapeutycznej dzieci alkoholików często sięgają po substancje psychoaktywne i powiększają liczbę osób uzależnionych. Alkoholizm powoduje znaczne straty nie tylko społeczne, ale i ekonomiczne w skali gospodarki całego kraju – koszty leczenia, wypadków drogowych, zaangażowanie wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej, ubezpieczeń, leczenia odwykowego, przedwczesnej umieralności, spadek wydajności pracy i wiele innych.

Jak wynika z analizy PARPA w Polsce straty wynikające z używania i nadużywania alkoholu można szacować na poziomie 22 – 35 mld. zł. rocznie. Światowa Organizacja Zdrowia alkohol kwalifikuje na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka mających wpływ na zdrowie i życie ludności i wymienia ponad 60 rodzajów urazów i schorzeń, których przyczyną może być alkohol.

Z raportu Rynek Napojów Alkoholowych w Polsce w 2017 roku, Polacy wydali na napoje alkoholowe ponad 48 mld zł. kupując: mocnych alkoholi za 18 mld. zł, wyrobów winiarskich za ok. 5 mld zł. a piwa za ok. 25 mld. zł.

Kluczowy udział w wartości sprzedaży miało piwo (59%) oraz wódka (32%) , wina (9 %). Drugim największym segmentem polskiego rynku alkoholi pozostają napoje spirytusowe, po które sięga aż 88% dorosłych Polaków. Sprzedaż tej kategorii w Polsce osiągnęła wolumen 348,3 ml.litrów przy wartości zakupów rzędu 17,4 mld. zł. Oznacza to, że Polska pod względem ilościowym należy do największych rynków napojów spirytusowych w Europie.

Z raportu badań opublikowanego w październiku 2017 r. przez TNS wynika, że w Polsce aż 89% dorosłych Polaków spożywa alkohol a 11% Polaków to abstynenci.

Wśród kobiet 80% dorosłych kobiet spożywa alkohol, a 20% to abstynentki.

Statystycznie na jednego Polaka przypada 9,37l. alkoholu.

Spożycie na jednego mieszkańca litrach w 2017 roku:

Wyroby spirytusowe (100% alkoholu) - 3,3 l.

Wina i miody pitne – 5,8 l.

Wina i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkoholu – 0,70 l.

Piwo – 99,5 l.

Piwo w przeliczeniu na 100% alkoholu – 5,47 l.

Obliczenia PARPA na podstawie danych GUS.

Przyjmuje się, iż na jednym litrze:

1, piwa zawartych jest 5,5% alkoholu,

2. wina (miodu pitnego) zawartych jest 12% alkoholu.

Z wyliczeń Związku Pracodawców Polskiego Przemysłu Spirytusowego wynika, że Polacy wypili 18 mln litrów 100 – procentowego alkoholu z nielegalnych źródeł. To stanowi około 15 procent legalnego rynku napojów spirytusowych w Polsce. Portal Spożywczy podaje, że istnieje niemal 70 procentowe ryzyko, że kupujący nielegalny alkohol może trafić na tzw. odkażankę. Jest to alkohol wytwarzany z przemysłowego spirytusu, wykorzystywanego do produkcji płynu do spryskiwaczy czy podpałki do grilla. A to wiąże się z coraz większym ryzykiem zatrucia toksycznymi związkami.

Badania prowadzone na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wykazują, iż najczęściej kupowanym alkoholem w nielegalnych punktach jest piwo, następnie wódka, a w mniejszych ilościach – wino. Alkoholowa szara strefa generuje straty dla budżetu na poziomie 1,2 mld. złotych.

Kto spożywa alkohol?

Odsetek osób spożywających alkohol ze względu na wykształcenie i wiek.

Wykształcenie:

- podstawowe – 70%
- zasadnicze zawodowe – 81%
- średnie – 84%
- wyższe – 90%

Wśród osób lepiej wykształconych więcej jest pijących niż wśród osób z wykształceniem średnim czy zasadniczym zawodowym.

W grupie wiekowej :

- 18 – 24 lat – ledwie 6%
- 25 – 29 lat – 9%
- 30 – 39 lat - 12%
- 40 – 49 lat - 12%
- 50 – 59 lat - 19%
- od 60 lat - 27%

Z wiekiem pojawia się coraz więcej abstynentów.

Źródło: Spożycie alkoholu w Polsce , Raport z badania TNS- dane GUS.

Z badań TNS Polska wynika, że najchętniej Polacy spożywają alkohol we własnym domu (67%) oraz u przyjaciół, znajomych(24%), głównie dla relaksu lub ze względu na szczególne okazje.

W strukturze spożycia dominuje piwo(87,6%), na drugim miejscu są mocne alkohole (7%), dalej wino(5,3%). Na szczególną uwagę zasługują różnice w spożyciu alkoholu związane z płcią konsumenta. Kobiety szczególnie preferują wino – piją go więcej niż mężczyźni – oraz drinki. Mężczyźni piją przede wszystkim piwo i mocne alkohole. Także styl konsumpcji jest zróżnicowany: mężczyźni częściej piją dla odstresowania, bez szczególnych okazji, kobiety zazwyczaj piją dla towarzystwa ze znajomymi lub partnerami. Ogólnokrajowe dane epidemiologiczne wskazują na zmiany we wzorcach picia i narastające rozmiary problemów związanych z alkoholem. W ostatnich latach, wzrasta liczba kobiet ryzykownie i nadmiernie pijących. Napoje alkoholowe ciągle stanowią substancję psychoaktywną, najbardziej powszechną wśród młodzieży. Zdaniem ekspertów poważne szkody związane z piciem alkoholu przez dzieci i młodzież występują u około 10 – 15% populacji w wieku między 15 a 18 rokiem życia a rozmiary realnych zagrożeń są znacznie wyższe. W ciągu ostatnich lat zwiększyła się ilość pijącej i upijającej się młodzieży, w szczególności dziewcząt.

W ramach Europejskiego Programu Badań Szkolnych na temat alkoholu i innych narkotyków – ESPAD w trzecich klasach szkół gimnazjalnych oraz drugich klasach szkół, ponadgimnazjalnych (grupa 15/ 16 – latków oraz 17/18 latków) koordynowanych przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii przeprowadzono badania ankietowe. Wyniki badań wskazują iż do picia napojów alkoholowych przyznaje się ponad 87% uczniów III klas gimnazjalnych i ponad 95% uczniów II klas szkół średnich. Najczęściej spożywanym napojem alkoholowym jest piwo. Niestety rosną wskaźniki spożycia napojów wysokoprocentowych.

Należy też wspomnieć, że rodziny, w których występuje problem alkoholowy zwykle charakteryzuje niższy statut socjoekonomiczny, ograniczone możliwości związane z wykształceniem czy podjęciem pracy. Ta grupa rodzin szczególnie narażona jest na występowanie przemocy, aczkolwiek to zjawisko dotyczy nie tylko rodzin dysfunkcyjnych, ale i tych dobrze sytuowanych, w których na pozór nie występują problemy. Z badań ARC Rynek i Opinia (ARC) wynika, że osoby działające pod wpływem alkoholu stanowiły połowę wszystkich sprawców przemocy domowej, przy czym z roku na rok coraz większa grupa stanowiących przemoc to osoby trzeźwe .

W Gminie Psary działa Punkt Konsultacyjny

Jednym z elementów polityki społecznej prowadzonej przez nasz samorząd jest monitorowanie problemów alkoholowych i podejmowanie różnych form działań służących ich rozwiązaniu oraz zmniejszeniu ich dolegliwości. Podstawą prawną do prowadzenia działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi Ustawa z dnia 28 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2018 roku poz. 2137) .Ustawa określa najważniejsze kategorie zadań, które powinny być realizowane przez samorządy gminne w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok zawiera zadania określone w ww. ustawie, które będą realizowane w formach dostosowanych do aktualnych potrzeb lokalnych, z wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień. Głównymi założeniami Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu, rozwój działań związanych z profilaktyką rozwiązywaniem problemów alkoholowych, wzrost społecznej świadomości dotyczącej tej tematyki oraz doskonalenie współpracy pomiędzy osobami i instytucjami.

Program uwzględnia działania z profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemów alkoholowych, które będą skierowane do wszystkich mieszkańców naszej gminy. Zawiera działania profilaktyczno – informacyjne, edukacyjne, mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia i zmianę postaw przy użyciu sprawdzonych programów profilaktycznych, odpowiadających na środowiskowe zapotrzebowanie.

Zakłada realizację działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej, wskazującej.

Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych, zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka. Działania te dotyczą zagrożeń rozpowszechnionych takich jak np. używanie substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, nikotyna, dopalacze) czy przemoc.

Odbiorcami działań profilaktyki uniwersalnej jest ogół populacji: dzieci, młodzież szkolna, społeczność lokalna. Grupy, do których są kierowane działania profilaktyki uniwersalnej nie są uprzednio diagnozowane pod względem poziomu ryzyka zachowań problemowych, choć w obrębie grupy poszczególne jednostki mogą się różnić stopniem zagrożenia i rodzajem czynników ryzyka. Zachowania ryzykowne są to zachowania niosące ryzyko negatywnych konsekwencji, zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki jak i dla otoczenia społecznego. Do zachowań ryzykownych zaliczamy palenie tytoniu, używanie środków psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, leków), wczesna aktywność seksualną, zachowania agresywne i przestępcze. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej, papierosowej adresowane dla całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna ma na celu zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych. Cele te mogą być osiągnięte między innymi poprzez ograniczanie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego. Kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących alkoholu, promocję postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów związanych z używaniem alkoholu przez dzieci. Metody profilaktyki selektywnej obejmują takie działania jak m.in. dostarczanie informacji na temat ryzyka związanego z używaniem substancji, poradnictwo indywidualne, poradnictwo rodzinne, terapia pedagogiczna, organizacja czasu wolnego (tzw. zajęcia alternatywne). W tych działaniach jest uwzględnione specyficzne problemy potrzeby uczestników programu. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym. Profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym.

Profilaktyka wskazująca jest ukierunkowana na działania kierowane do jednostek, u których rozpoznano pierwsze objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych (alkoholu). Działania ukierunkowane są na indywidualną diagnozę przyczyn problemu i podjęcie stosownej interwencji.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2018 poz.2137)
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz.1030 z późn. zm);
3. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.);
4. z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 1638).
4. z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r, poz. 450)

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 z dnia 4 sierpnia 2016 r.
2. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016 – 2020 (projekt);
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016 – 2020 w ramach Narodowego Programu Zdrowia z dnia 16 września 2016 roku;
4. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 z dnia 29 kwietnia 2014 roku;

Programy regionalne

1. Śląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016 – 2020 , przyjęty Uchwałą Nr V/17/1/2016 z dnia 18.01.2016 roku,
2. Śląski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020 przyjęty Uchwałą Nr 43/164/V/2017 z dnia 10.01.2017 Zarządu Województwa Śląskiego.
3. Gminna Strategia Rozwoju Problemów Społecznych w Psarach, przyjęta Uchwałą Nr XLVI /480/2014 Rady Gminy Psary z dnia 25 .09. 2014 roku.

Rozdział I

DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminę Psary zamieszkuje (stan 31.10. 2018r.) – 11.832 osoby, w tym :

kobiet – 6.198

mężczyzn – 5.634

do 18 roku życia - 2003 osoby

powyżej 18 roku życia – 9.829 osób

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy (stan na 30.09.2018 r.) zarejestrowanych jest 262 osoby bezrobotne , w tym:

147 kobiet;

115 mężczyzn.

Z prawem do zasiłku jest 40 osób, w tym 27 kobiet, 13 mężczyzn.

Bez prawa do zasiłku jest 222 osoby, w tym 120 kobiet, 102 mężczyzn.

Na terenie Gminy Psary są dwa zespoły szkolno - przedszkolne , trzy szkoły podstawowe. Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom będących w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach.

Powodem przyznania pomocy dla tych rodzin było:

lp	Powody przyznania pomocy	2017 rok	6 m-cy 2018 roku
1	Ilość rodzin korzystających z pomocy	253	91
2	ubóstwo	85	73
3	bezrobocie	76	45
4	niepełnosprawność	88	67
5	długotrwała choroba	136	94
6	przemoc w rodzinie	21	10
7	ochrona macierzyństwa	15	10

8	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	100	64
9	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	-	-
10	Kłęski żywiołowe	-	-
11	Zdarzenia losowe	3	-
12	alkoholizm	15	8
13	bezdomność	6	6
14	Sytuacje kryzysowe	1	-

Zadania własne gminy

lp	Forma przyznania pomocy	2017 rok	6 m-cy 2018 roku
1	Udzielenie schronienia	4	5
2	Usługi opiekuńcze	6	5
	Zasiłki stałe	36	32
4	Zasiłki okresowe	44	26
5	Zasiłki celowe i pomoc w naturze	91	69
6	Liczba dzieci korzystających z pomocy OPS – dożywianie dzieci w szkołach	36	26

Według danych statystycznych Komisariatu Policji w Wojkowicach na terenie Gminy Psary popełniono:

lp	Rodzaj popełnionych przestępstw	2017 rok	10 miesięcy 2018 roku
1.	Popełnione przestępstwa na terenie gminy Psary	100	69
2	Ilość sprawców będących pod wpływem alkoholu	b.d.	b.d.
3	Ilość interwencji w miejscach publicznych	512	503
4	Ilość interwencji domowych	97	206
5	Ilość wniosków o ukaranie art.51 kw skierowanych do sądu	2	1
6	Ilość zatrzymanych kierowców będących pod wpływem alkoholu	20	34
7	Ilość sporządzonych Niebieskich Kart	6	9
8	Ilość sprawców przemocy domowej	8	10
9	Ilość nieletnich zatrzymanych pod wpływem alkoholu	0	0
10	Ilość nieletnich zatrzymanych pod wpływem narkotyków	0	0
11	Ilość kierowców będących pod wpływem narkotyków	b.d	b.d.
12	Ilość osób zatrzymanych za handel narkotykami,i dopalaczami	2	5
13	Ilość wszczętych postępowań o znęcanie się w rodzinie	5	12

Rynek napojów alkoholowych w Gminie Psary

Wartość alkoholu sprzedanego w 2017 roku na terenie gminy Psary na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców.

do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%	Razem
4.238.429,11	816.273,83	4.762.426,22	9.817.129,16

Napoje alkoholowe ciągle stanowią substancję psychoaktywną najbardziej powszechną wśród młodzieży. Z przeprowadzonych badań ankietowych Punktu Konsultacyjnego w Gimnazjum w Psarach wynika, że problem spożywania przez młodzież napojów alkoholowych stanowi wyzwanie dla profilaktyki i ograniczenie dostępności wyrobów spirytusowych. Badaniami ankietowymi objętych było 192 uczniów kl. III. , w tym 104 chłopców i 88 dziewcząt.

Badanie ankietowe dotyczące spożywania alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni przez młodzież gimnazjalną wykazują:

rocznik	płeć	Liczba procentowa
2003	dziewczyny	15,7 %
2003	chłopcy	24,1 %
2002	dziewczyny	18,4 %
2002	chłopcy	26,6 %
2001	dziewczyny	21,2 %
2001	chłopcy	28,4 %

Badania ankietowe przeprowadzono w październiku 2016 roku, podczas realizacji zajęć z uczniami klas gimnazjalnych.

Na pytanie Czy Twoi rodzice wiedzą, że pijesz alkohol respondenci odpowiedzieli twierdząco:

rocznik	płeć	Liczba procentowa
2003	dziewczyny	73,6%
2003	chłopcy	70,8%
2002	dziewczyny	71,4%
2002	chłopcy	43,7%
2001	dziewczyny	73,6%
2001	chłopcy	71,4%

Na pytanie w jakich okolicznościach piją alkohol, odpowiedzią było, że: 26,6% na imprezach towarzyskich, 51,2% na uroczystościach rodzinnych, soboty – niedziele – 14,3%, po lekcjach - 1,5%, wycieczki – 4,9%, w czasie wolnym – 1,5%

Najczęściej spożywanym alkoholem jest: piwo, szampan, wino, wódka.

Na pytanie Czy zdarzyło Ci się upić do nieprzytomności ? - twierdząco odpowiedziało -13% respondentów.

Należy też wspomnieć, że rodziny, w których występuje problem alkoholowy zwykle charakteryzuje niższy statut socjoekonomiczny, ograniczone możliwości związane z wykształceniem czy podjęciem pracy. Ta grupa rodzin szczególnie narażona jest na występowanie przemocy, aczkolwiek to zjawisko dotyczy nie tylko rodzin dysfunkcyjnych, ale i tych dobrze sytuowanych, w których na pozór nie występują problemy.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzieliła 73 porady osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym. W wyniku prac GKRPA trzy osoby dobrowolnie podjęły leczenie odwykowe w zamkniętych ośrodkach leczenia odwykowego.

W Punkcie Konsultacyjnym do 30 listopada 2018 roku skorzystało ...182 osoby:

- z porad prawnika prawa rodzinnego i karnego –22 osoby,
- z porad prawnika wolontariusz skorzystało 18 mieszkańców ,

Prawnik pełni dyżury co drugą środę miesiąca.

- z porad terapeuty ds. uzależnień – 142 osoby

Mając świadomość występujących problemów podjęto działania zmierzające do ograniczenia spożycia alkoholu poprzez zasady usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych, limitu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Uchwała Rady Gminy Nr XLIII / 518/ 2018 z dnia 30.08.2018 roku wprowadziła katalog obiektów chronionych, w pobliżu których nie mogą być usytuowane punkty sprzedaży napojów alkoholowych m.in. o:

- szkoły, przedszkola, placówki oświatowo – wychowawcze i opiekuńcze, obiekty kultu religijnego.
- Wprowadziła także zasadę oddalenia o co najmniej 50 m od obiektów chronionych w stosunku do punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

oraz ustaliła liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz w miejscu sprzedaży.

Według stanu na 10 listopada 2018 roku wydano zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, w tym :

- o zawartości alkoholu w procentach do 4,5% oraz na piwo : - 24 zezwolenia,
- o zawartości alkoholu w procentach od 4,5% do 18% (bez piwa): - 24 zezwolenia,
- o zawartości alkoholu powyżej 18%: - 24 zezwolenia.

oraz sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, w tym:

- o zawartości alkoholu w procentach do 4,5% oraz na piwo; - 5 zezwoleń,
- o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (bez piwa) :4 zezwolenia,
- o zawartości alkoholu powyżej 18% : - 4 zezwolenia.

Z przeprowadzonych badań, dotyczących wiedzy i postaw uczniów gimnazjalnych w wieku 13 – 16 lat wobec używania alkoholu wynika, że młodzież posiada dość dużą wiedzę na temat środków zmieniających świadomość (alkohol, narkotyki, papierosy).

Należy zauważyć, że wiedza młodzieży jest nieuporządkowana, nie opierająca się na faktach, bazuje na informacjach przekazywanych przez rówieśników np. na tak zwany mit alkoholu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Psary na 2019 rok jest programem sektorowym określającym obszary problemowe oraz kierunki działań, komplementarne dla realizacji celów operacyjnych określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Psarach na lata 2014 – 2020.

Rozdział II

CELE PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Psary (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup podwyższonego ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grupy lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia, redukcja szkód.

Terapii – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych; program podstawowy, program pogłębiony, program dla DDA, program dla współuzależnionych, programy ograniczania picia (pop).

Rehabilitacji – Realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

CEL 1

PROFILAKTYKA

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Zadania szczegółowe

A. Realizowanie programów profilaktycznych dla uczniów oraz warsztatów szkoleniowych i konferencji dla rodziców, nauczycieli;

Uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu oraz informowanie o szkodliwości alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Miernik osiągnięcia celu:

- liczba realizowanych działań profilaktycznych i ich odbiorców,
- liczba wykwalifikowanej kadry,
- liczba osób objętych programami szkoleniowymi,
- liczba konferencji,
- liczba osób uczestniczących w konferencjach.

B. Realizowanie zorganizowanych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych.

Miernik osiągnięcia celu:

- liczba programów skierowanych do dzieci i młodzieży,
- liczba programów skierowanych do dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.
- liczba instytucji, organizacji zaangażowanych w realizację programów.

C. Realizacja programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach lokalnego systemu wsparcia.

Miernik osiągnięcia celu

- liczba programów skierowanych do dzieci i młodzieży,

D. Profilaktyka zachowań ryzykownych i promocja zdrowia – udział w ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno – edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców (warsztaty, konferencje, eventy).

Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu.

Prowadzenie informacji o zagrożeniach uzależnieniami behawioralnymi (Internet, hazard).

Zakup materiałów profilaktycznych: książki specjalistyczne, broszury, plakaty, druki, ulotki.

Zakup nagród w konkursach i zawodach .

Zakup materiałów informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych.

Miernik osiągnięcia celu:

- liczba programów

- liczba kampanii

- liczba odbiorców

- liczba wykonanych materiałów

- liczba zakupionych materiałów

E. Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemów uzależnień oraz badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu.

Miernik osiągnięcia celu:

- liczba diagnoz, raportów, badań, ekspertyz, opinii.

1). Prowadzenie Grupy dla dzieci i młodzieży „Pomocna Dłoń”. Na spotkania Grupy uczęszczają dzieci i młodzież w wieku 7 – 18 lat z uwzględnieniem dzieci niepełnosprawnych z terenu Gminy Psary, w szczególności wytypowane przez pracowników socjalnych, pełnomocnika ds. uzależnień oraz nauczycieli i pedagogów.

2). Program zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz promowanie zdrowego stylu życia poprzez umożliwienie nieodpłatnego uczestnictwa w różnych formach aktywności w tym:

- zajęcia rekreacyjno – sportowe;
- program profilaktyki zdrowotno – sportowej.

3). Zimowe Igrzyska – Radość bez Narkotyków w Gminie Psary,

4). Program Wczesnej Profilaktyki Uzależnień „PRZYJACIELE ZIPPIEGO” dla dzieci kl. I – II szkół podstawowych uwarunkowany na wzmacnianie umiejętności osobistych i społecznych dzieci.

5). Program Profilaktyczno – Wychowawczy „EPSILON”: dla dzieci klas III – IV szkół podstawowych. - program promocji zdrowia psychicznego uwarunkowany na wzmacnianie umiejętności osobistych i społecznych.

6. Program wychowawczo – profilaktyczny „SPÓJRZ INACZEJ”, „DEBATA” dla dzieci klas V - VIII szkół podstawowych, stanowi profilaktykę dotyczącą całego procesu powstawania negatywnych zachowań u dzieci i młodzieży.

Programy posiadają rekomendację Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.

7). Gminny Program Profilaktyczno – Edukacyjno – Sportowy :

Żyj Marzeniami A Nie Uzależnieniami” dla uczniów kl. IV - VI Szkół Podstawowych.

Elementami składowymi Programu są programy zajęć wychowawczo – profilaktycznych SPÓJRZ INACZEJ, EPSILON, DEBATA

Finałem Programu Profilaktyczno – Edukacyjno – Sportowego :

Żyj Marzeniami A Nie Uzależnieniami” jest konkurs Szkół Podstawowych w tematyce :

- Bezpieczeństwo; - Pierwsza Pomoc – Ratownictwo Przedmedyczne; - Profilaktyka; - Asertywność;
- Zdrowa żywność – zdrowe odżywianie; - Konkurencje sportowe.

- 8). Lato 2019 Bezpieczna Gmina Psary - Bez Alkoholu, Narkotyków i Nikotyny pt. „Uśmiech, Słońce i Ja:”.
- 9). Edukacja młodzieży szkół podstawowych kl. VII – VIII i kl. III gimnazjalnej w zakresie szkód związanych z piciem alkoholu, braniem narkotyków, dopalaczy przez młodych ludzi poprzez Gminny Program Profilaktyczno – Edukacyjno – Sportowy Dzieci Gminy Psary " Trzeźwość, Młodość To Twoja Przyszłość ”.
- 10) Organizowanie wyjazdów dla dzieci i młodzieży, które wpływają na ich rozwój umiejętności interpersonalnych oraz umiejętności służące zdrowemu stylowi życia we współpracy np. z ZHP i OSP w ramach Lokalnego Programu dla dzieci i młodzieży Gminy Psary Aktywność = Kreatywność.
- 11). Zagospodarowanie czasu wolnego dorosłym i rodzinom z problemem alkoholowym poprzez umożliwienie nieodpłatnego uczestnictwa w różnych formach aktywności, przy współpracy z Stowarzyszeniem Sportowa Gmina Psary w tym:
- Gminny Turniej w piłce nożnej o puchar Trzeźwości,
 - Gminny Turniej w piłce koszykowej o puchar Trzeźwości,
 - Gminny Turniej w piłce siatkowej o puchar Trzeźwości,
 - Gminny Turniej Tenisa Stołowego,
 - XII Mikołajkowy Turniej w Piłce Nożnej o puchar Zdrowia Ośrodka Pomocy Społecznej kl. IV – V Szkół Podstawowych Gminy Psary
- 12).Ogólnopolski Zlot Rodzin Abstynenckich – Małe Ciche,
- 13).Ogólnopolski Przegląd Twórczości Abstynenckiej Zamczysko – Olsztyn k/Częstochowy,
- 14). Profilaktyka Zdrowia Rodziny

15). Bezpieczeństwo Publiczne w miejscach publicznych i na imprezach masowych.

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym ze wskaźników rzeczywistego stanu bezpieczeństwa na terenie Gminy Psary. Tolerancja dla przestępczości, drobnych wykroczeń, występków, powoduje wzrost liczby ciężkich przestępstw.

Z kolei długofalowe działania prewencyjne i wychowawcze stanowią metodę usuwania przyczyn zagrożeń.

Program ten jest płaszczyzną współdziałania, w której każda organizacja, instytucja a nawet pojedynczy mieszkaniec gminy odnajduje sens i miejsce dla siebie w podejmowaniu inicjatyw na rzecz poprawy bezpieczeństwa.

Uczestnicy programu:

Komenda Powiatowa Policji w Będzinie

Komisariat Policji w Wojkowicach

Sąd Rodzinny w Będzinie

Prokuratura Rejonowa w Będzinie

Szkoły z terenu Gminy Psary

Kluby Sportowe z terenu Gminy Psary,

Stowarzyszenie Sportowa Gmina Psary,

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Będzinie,

Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Będzinie.

Katalog głównych zagrożeń:

1). Patologie społeczne

- alkoholizm,
- narkomania
- przemoc w rodzinie.

Cel 2

PROFILAKTYKA

Wspieranie działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież.

Wzmacnianie czynników chroniących i motywujących do większej aktywności w życiu społecznym.

A. Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież.

Finansowanie zajęć, imprez i projektów.

Organizowanie gminnych imprez i programów sportowo – rekreacyjnych.

Cel 3.

PROFILAKTYKA I REHABILITACJA

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień.

A. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, realizujących programy profilaktyczne o charakterze uniwersalnym (dla wszystkich) i selektywnych (dla grup zwiększonego ryzyka) w świetlicach, klubach AA , ośrodkach i innych miejscach organizujących wolny czas dzieci i młodzieży w ich środowisku lokalnym oraz podczas wyjazdów (kolonie, obozy).

Miernik osiągnięcia celu:

- liczba osób objętych działaniami

- liczba organizacji programów

B. Wdrażanie projektów profilaktyczno – interwencyjnych, skierowanych do osób eksperymentujących z różnymi środkami psychoaktywnymi i uzależnionych (profilaktyka wskazująca i programy redukcji szkód).

C. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubów abstynenta oraz innych form działań pomocowych poza terapią , których odbiorcami są osoby uzależnione i ich rodziny.

D. Prowadzenie edukacji publicznej w obszarze profilaktyki i zachowań ryzykownych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i promocji zdrowego stylu życia poprzez organizację kampanii społecznych i innych wydarzeń lokalnych skierowanych dla ogółu mieszkańców Gminy Psary lub wybranej grupy docelowej. Organizowanie konferencji i warsztatów, zwiększających kompetencje osób pracujących w obszarze profilaktyki i terapii oraz wybranych grup odbiorców, mających na celu minimalizowanie szkód społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

Miernik osiągnięcia celu:

- liczba osób objętych działaniami
- liczba organizacji programów

Cel 4

TERAPIA I REHABILITACJA

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu, a także dotkniętych przemocą w rodzinie.

A. Finansowanie terapii dla osób uzależnionych spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu, a także dla osób dotkniętych przemocą.

B. Monitorowanie liczby osób korzystających z usług w placówkach terapii uzależnień i jakości udzielanych świadczeń.

Miernik osiągnięcia celu:

- liczba placówek objęta dofinansowaniem
- czas oczekiwania na terapię
- liczba osób skierowanych do podmiotów leczniczych
- liczba osób, rozpoczynających terapię
- liczba osób, która zakończyła program terapeutyczny,
- liczba osób, które skierowano do innych form pomocy po ukończeniu programu
- liczba osób kolejny raz rozpoczynających terapię,

Cel 5

REHABILITACJA

Udzielanie osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego i społecznego i prawnego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.

A. Finansowanie wybranych programów wspomagających proces readaptacji społecznej dla osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii oraz osób dotkniętych przemocą domową.

Realizacja działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych .

B. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii oraz osób dotkniętych przemocą domową.

Udzielanie osobom uzależnionym i ich rodzinom konsultacji oraz porad psychologicznych i prawnych, terapeutycznych.

Miernik osiągnięcia celu:

- liczba osób objętych działaniami
- liczba udzielanych porad, informacji, konsultacji itp.

1. Zagrożenia socjalne:

- przemoc w rodzinie

Zatrzymanie tych niekorzystnych tendencji wymagać będzie:

- 1). Prowadzenie kampanii informacyjnej o zagrożeniach i sposobach ich unikania.
- 2). Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i ich rodziny.

Bardzo ważnym programem jest program rekreacyjno – sportowy. Sport i ruch na świeżym powietrzu to najtańszy i najprostszy sposób zapobiegania wielu schorzeniom wśród dzieci i młodzieży. Ruch jest dobry na wszystko – poprawia nie tylko ogólną kondycję organizmu, pozwala również odreagować stres i zapomnieć o codziennych kłopotach. Terapeuci zajmujący się pomocą młodzieży uzależnionej od alkoholu, narkotyków, udowadniają, że młodzież zajmująca się sportem o wiele rzadziej sięga zarówno po alkohol, narkotyki , jak i inne używki.

- 3). Ograniczenie patologii społecznej poprzez prowadzenie, Kampanii informacyjno – edukacyjnych w szkołach dotyczących zagrożeń występujących w środowiskach dzieci i młodzieży oraz kształtowanie właściwych postaw.

4). Bezpieczne i zdrowe odżywianie dla uczniów Szkół Podstawowych.

W dzisiejszym środowisku zdrowiu dzieci i młodzieży zagraża wiele zagrożeń, choroby cywilizacyjne z powodu nieprawidłowego odżywiania (otyłość, cukrzyca) oraz spowodowane brakiem aktywności fizycznej. Niektóre z tych zagrożeń można uniknąć lub zredukować je, prowadząc zdrowy styl życia i przestrzegając określonych zasad dotyczących odżywiania i higieny od najmłodszych lat życia. Dlatego dzieciom już od najmłodszych lat należy wpajać podstawowe zasady żywienia i higieny.

5). Gminny Program Profilaktyczno – Zdrowotny, polegający na diagnozowaniu i badaniu najczęstszych przyczyn zachorowań i zatruc przez małe dzieci (w miarę możliwości i potrzeb).

6) Podejmowanie działań ograniczających rozmiar problemowych zachowań dzieci i młodzieży (np. liderzy promujący zdrowy styl życia i abstynencję).

2. Pomoc Psychospołeczna i Prawna

1. Działania mające na celu integrację rodzin i środowisk abstynenckich, w tym: wyjazdów i obozów.

2. Programy pomocy psychospołecznej dla rodzin w formie warsztatów z elementami działań terapeutycznych , mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

3. Wspieranie działalności środowisk samopomocowych z ruchem AA (Anonimowych Alkoholików);

Grupy Pierwszy Krok

Klubu AA Afirmacja

AL. –ANON (kobiety)

AL.- ATEEN - (dzieci nastoletnie z rodzin alkoholowych);

DDA – dorosłe dzieci alkoholików

Warsztaty umiejętności rodzicielskich;

Warsztaty dot. integracji kobiet i mężczyzn uzależnionych i współuzależnionych od substancji psychoaktywnych

Program wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych przemocą

- Edukacja społeczności lokalnej;

Wsparcie psychospołeczne;

Pomoc prawna;

Poradnictwo psychologiczne

Pomoc psychologiczna dla ofiar przemocy i doświadczającym przemocy.

4. Kierowanie do instytucji zajmujących się terapią ofiar przemocy.
5. Wspieranie prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

3. Edukacja z zakresu bezpieczeństwa

1. Usprawnienie monitoringu, założenie tablic informacyjnych o zakazie spożywania alkoholu i inne.
2. Udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach edukacyjnych, festynach, happeningach, konferencjach, debatach, akcjach informacyjnych.
3. Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych i edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Współorganizowanie oraz organizowanie kampanii edukacyjnych.
- 5., Szkolenia dla osób i podmiotów realizujących program gminny i programy profilaktyki oraz przeciwdziałania przemocy.

Cel 6

Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Psarach

A. Tworzenie warunków do pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Psarach.

Wynagrodzenia dla członków GKRPA

Obsługa administracyjna i utrzymanie lokalu.

Dodatkowe szkolenia dla członków Komisji.

Pokrywanie kosztów sądowych.

Wydawanie opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu oraz innych niezbędnych kosztów wynikających z działań Komisji.

Miernik osiągnięcia celu:

- liczba osób objętych działaniami
- liczba osób skierowanych do placówek leczenia odwykowego

Cel 7

Ograniczanie dostępu do alkoholu

A. Ograniczanie sprzedaży alkoholu w pobliżu przedszkoli, szkół, obiektów kultu religijnego

B. Zmniejszenie gęstości sieci punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Psary.

C. Organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.

Miernik osiągnięcia celu:

liczba sprzedawców uczestniczących w szkoleniach w ramach Gminnego Programu

Interwencje

1. Realizacja programów interwencyjnych na rzecz młodzieży pijącej i upijającej się.

2. Realizacja programów krótkiej interwencji i pomocy w rodzinie związanej z nadużywaniem alkoholu.

3. Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w art. 13.1. i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, występowanie przed sądem w roli oskarżyciela publicznego w przypadku naruszenia prawa (przepisów określonych w art. 13.1. i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Rozdział III REALIZATORZY PROGRAMU

3.1. Podmiot koordynujący i realizatorzy

Na poziomie gminy Psary realizatorem jest Wójt Gminy Psary za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach- Punktu Konsultacyjnego:

1. Punkt Konsultacyjny

I Cele działalności Punktu Konsultacyjnego

1) zwiększenie wiedzy mieszkańców Gminy Psary w zakresie szkodliwości przyjmowania napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych oraz przyczyn i skutków stosowania przemocy w szkole, rodzinie i środowisku lokalnym;

2) ułatwienie dostępu mieszkańcom Gminy Psary do informacji o podejmowanych przez Gminę działań profilaktycznych, edukacyjnych w obszarze rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień od środków psychoaktywnych, przemocy i przeciwdziałania HIV/AIDS;

3) zwiększenie dostępu do informacji w zakresie działalności profilaktycznej i edukacyjnej oraz z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych a także innych uzależnień;

4) zmniejszenie poziomu bezradności osób uzależnionych od alkoholu i innych środków odurzających oraz osób współuzależnionych oraz doznających i stosujących przemoc, będących mieszkańcami Gminy Psary.

II. Punkt Konsultacyjny prowadzi działalność skierowaną do wszystkich mieszkańców Gminy Psary, a w szczególności osób:

- 1) będących w kryzysie;
- 2) uzależnionych od alkoholu i innych środków odurzających;
- 3) członków rodzin osób uzależnionych;
- 4) doświadczających przemocy;
- 5) stosujących przemoc.

III. Baza lokalowa

- 1) Punkt Konsultacyjny działa pięć dni w tygodniu w godzinach 11⁰⁰- 19⁰⁰
- 2) Punkt Konsultacyjny posiada pomieszczenia na indywidualną pracę z klientem, umożliwiającą nieskrępowaną rozmowę.
- 3) Zakres i wymiar pracy poszczególnych pracowników Punktu określa Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, dostosowując do potrzeb Gminy.
- 4) Osoby realizujące zadania w Punkcie Konsultacyjnym posiadają kwalifikacje z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień, przeciwdziałania przemocy, pracy socjalnej, resocjalizacji, prawa, psychologii.

IV. Do zadań Punktu Konsultacyjnego należy w szczególności:

- 1) wstępna diagnoza i ocena sytuacji rodzinnej;
- 2) udzielanie konsultacji i porad psychologicznych, prawnych, socjalnych oraz porad z zakresu profilaktyki;
- 3) motywowanie do podjęcia leczenia oraz kierowanie do specjalistycznych placówek;
- 4) inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- 5) prowadzenie w środowisku działań edukacyjno – informacyjnych i motywujących;
- 6) udostępnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych;
- 7) stałe aktualizowanie bazy danych o wszelkich formach pomocy;
- 8) prowadzenie informacji telefonicznej.

Punkt Konsultacyjny zwiększa dostępność do terapii dla osób z problemem alkoholowym. Mając świadomość występujących problemów podjęto działania zmierzające do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych (realizacja polegać będzie na finansowaniu i dofinansowaniu wymienionych zadań). Punkt Konsultacyjny ma za cel prowadzenie grup terapeutycznych dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu i treningów asertywności dla współuzależnionych, których celem jest m.in. nabywanie odpowiedzialności za realizację własnych potrzeb oraz umiejętności ochrony dzieci.

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Szczególną rolę w pomocy rodzinom z problemem alkoholowym pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podejmująca czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Zadania Komisji

1. Podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób zgłoszonych do Komisji:

- a) przeprowadzenie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu,
- b) przyjmowanie i rejestrowanie wniosków o leczenie odwykowe wpływających z instytucji np. Prokuratury Rejonowej, Komisariatu Policji, Sądu Rejonowego, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz od członków rodzin osób nadużywających alkoholu,
- c) motywowanie osób zgłoszonych do Komisji do podjęcia leczenia odwykowego,
- d) monitorowanie przebiegu leczenia

2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.:

- a) zlecenie przeprowadzenia badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania formy leczenia osób zgłaszanych do Komisji,
- b) kierowanie wniosków do Sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego,
- c) wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów i instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia,
- d) występowanie członków Komisji w charakterze strony przed Sądem w sprawach o leczenie odwykowego.

3. Kierowanie wniosków do Sądu o wgląd w sytuację małoletnich dzieci.
4. Opiniowanie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży.
5. Zawiadamianie Prokuratury o przestępstwie znęcania się i Komisariatu Policji o zaistniałej przemocy w rodzinie.
6. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Współpraca z instytucjami (Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Powiatową Policji w Będzinie, Komisariatem Policji w Wojkowicach, Prokuraturą, Sądem Rejonowym w Będzinie) w sprawach osób zgłoszonych do Komisji.

7. Udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i w grupach roboczych powołanych zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
8. Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi skierowanych do różnych grup zawodowych i społecznych, w tym szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych.
9. Prowadzenie działań kontrolnych (w tym: w formie działalności profilaktyczno – edukacyjnej prowadzonej w placówkach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych) i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
10. Organizowanie festynów, imprez i konkursów trzeźwościowych i z zakresu wiedzy o uzależnieniu.
11. Udział członków Komisji w szkoleniach dotyczących profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
12. Wydawanie komunikatów i opinii zawierających stanowisko w sprawie profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
13. Popularyzacja wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (wydawanie ulotek, materiałów edukacyjnych, strona internetowa).

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbywa posiedzenia w godzinach popołudniowych, zgodnie z przyjętym harmonogramem.

Zadania koordynowania wykonania GKRPA realizuje Przewodniczący Komisji.

Do zadań przewodniczącego należy:

- a) przygotowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- b) bieżąca koordynacja i nadzór na formalną i merytoryczną zgodnością wykonywanych zadań z przyjętym harmonogramem działań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- c) udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- d) przeprowadzanie analizy problemów Alkoholowych i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy,
- e) określanie zgodności podejmowanych działań z GKRPA,
- f) współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- g) branie udziału w naradach, szkoleniach doskonalących, służących podnoszeniu kwalifikacji w dziedzinie organizacji i prowadzenia pracy profilaktycznej, dotyczącej metod rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Psary członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie:

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie będący pracownikami OPS – otrzymują wynagrodzenie - 100 zł brutto, wypłacane na podstawie listy obecności za udział w posiedzeniu zespołu motywacyjno - interwencyjnego, skontrolowanie lub zaopiniowanie placówek sprzedających alkohol, miesięcznie bez względu na ilość odbytych posiedzeń. W przypadku nieobecności w czasie posiedzenia nie będzie wypłacane wynagrodzenie.

3. Pełnomocnik ds. Uzależnień

Inicjuje działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych na terenie gminy, gromadzi materiały niezbędne do realizacji / broszury, czasopisma, książki, plakaty, ulotki o tematyce przeciwalkoholowej itp./. Przekazuje materiały realizatorom gminnego programu. Informuje o możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego, motywuje do leczenia. Udziela wsparcia po zakończeniu leczenia, kieruje do grup wsparcia po zakończonym programie leczenia w placówce odwykowej w punkcie konsultacyjnym.

Współpracuje ze szkołami, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc dla klientów Punktu. Uruchamia interwencje w przypadku zdiagnozowanej przemocy domowej.

Profilaktyka wśród dzieci i młodzieży wymaga nowoczesnych metod oddziaływania, opartych na systemowej realizacji programów profilaktycznych i informacyjno – edukacyjnych, wpływających na postawy uczniów oraz uczących umiejętności służących zdrowemu stylowi życia. Współpraca i wspólne działania terapeutyczne i profilaktyczno – edukacyjne z pedagogami szkolnymi

Pełnomocnik ds. uzależnień prowadzący Punkt Konsultacyjny współpracuje z :

1. Członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Psarach;
2. Dyrektorami Szkół Podstawowych, Zespołów Szkolno – Przedszkolnych.;
3. Pedagogami Szkolnymi;
4. Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną;
5. Sądem Rodzinnym;
6. Zespołem Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
7. Powiatową Komendą Policji w Będzinie;
8. Komisariatem Policji w Wojkowicach;
9. Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie;
10. Ochotniczą Strażą Pożarną Gminy Psary;
11. Pracownikami Socjalnymi Ośrodka Pomocy Społecznej;
12. Innymi placówkami kultury, oświaty.

Poradnictwo dla Rodzin w Sytuacji Kryzysowej

4.Prawnik - pracuje w Punkcie Konsultacyjnym udziela porad prawnych, wskazuje miejsca i sposoby poszukiwania pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych, rodzinom w których występuje przemoc.

Celem zwiększenia dostępności pomocy prawnej jest:

skuteczność interwencji prawno – administracyjnej wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, powodowanych przez picie alkoholu.

Specjaliści pełniący dyżury w Punkcie Konsultacyjnym udzielają porad o sposobach rozwiązywania problemów alkoholowych, pomocy rodzinom w wychowaniu dzieci poprzez doskonalenie ich umiejętności wychowawczych. Przeprowadzają rozmowy indywidualne z dziećmi i rodzicami. Składają wizyty domowe.

Poradnictwo dla Osób Uzależnionych i Współzależnionych i ich rodzin.

5.Terapeuta - prowadzi terapię indywidualną i grupową dla uzależnionych i współzależnionych od alkoholu. Współpracuje z OPS, GKRPA. Współdziała w zakresie działań edukacyjnych i informacyjnych dla dzieci, młodzieży. Wspiera działania pedagogizacji rodziców w zakresie zagrożeń wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu, uzależnienia od alkoholu, problemów psychologicznych rodzin z problemem alkoholowym, a w szczególności dzieci wychowywanych w tych rodzinach.

Dokonuje oceny i diagnozy uzależnieniu od alkoholu. Wobec tych osób podejmuje działania edukacyjne, motywując do zmiany dotychczasowych zachowań związanych z używaniem alkoholu.

Poradnictwo Wczesno – Profilaktyczne

Prowadzi dla dzieci i młodzieży zajęcia profilaktyczno – wychowawcze. Współpracuje ze szkołami w prowadzeniu działań i programów profilaktycznych, przeprowadza konsultacje, z nauczycielami, wychowawcami, realizatorami programów profilaktycznych w szkołach, konsultuje programy profilaktyczne, wspomaga merytorycznie i inicjuje wprowadzanie do szkół nowatorskich działań edukacyjnych, profilaktycznych.

6. Psycholog

Pracownik Punktu udziela pomocy w eliminowaniu zaburzeń występujących u dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez /warsztaty radzenia sobie ze złością, stresem/. Kształci umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.

Pełniący dyżur w Punkcie udziela porad o sposobach rozwiązywania problemów przemocy domowej, przemocy w stosunku do dzieci, dorosłych. Prowadzi terapię indywidualną i rodzinną Współpracuje z Sądem Rodzinnym, Kuratorami, Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Pomaga w zmianie sposobów postrzegania sytuacji interpersonalnych, zwłaszcza konfliktowych umożliwia znajdowanie bardziej konstruktywnych rozwiązań niż stosowanie przemocy. Uczy radzenia sobie z trudnymi stanami emocjonalnymi, zmianami wartości i przeformułowania przekonań dotyczących ról: męża/ żony, rodziny, mężczyzny/ kobiety.

7. Ośrodek Pomocy Społecznej

Udziela pomocy socjalnej, pomaga w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb życiowych, materialnych, bytowych osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Oddziaływanie socjalne Ośrodka Pomocy Społecznej skupione jest na motywowaniu osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego, umożliwiające im reintegrację zawodową i społeczną, a w konsekwencji podjęcie pracy dającej utrzymanie.

Praca socjalna prowadzona w OPS ukierunkowana jest na wspomaganie rodziny w rozwiązywaniu istniejących problemów alkoholowych. Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe, w zakresie występowania problemu alkoholowego w rodzinie, które są niezbędne w orzeczniczych działaniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pracownicy socjalni ściśle współpracują z Pełnomocnikiem, prowadząc stały monitoring działań wobec osób nadużywających alkohol, zobowiązanych przez Komisję do podjęcia leczenia odwykowego.

8. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie diagnozowania problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, w celach zapobiegawczych lub podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą.

9. Pedagodzy Szkolni

Współpracują z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Punktem Konsultacyjnym celem objęcia opieką i terapią psychologiczno – pedagogiczną dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, a w szczególności ulegających przemocy domowej.

Jednym z ważniejszych zadań w realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest stworzenie systemu pomocy socjoterapeutycznej dla dzieci. Podstawowym źródłem zagrożeń dla dziecka jest stan chronicznego napięcia i stresu.

Trwanie w ciągłej niepewności, nieprzewidywalności wydarzeń wywołuje u dziecka poczucie braku stabilności, porządku życiowego, a co za tym idzie, brak kontroli nad własnym życiem. Ponadto dzieci stanowią grupę podwyższonego ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Dobre rozwiązanie stanowi tworzenie punktów świetlicowych, które będą realizowały plan pomocy dzieciom i rodzinie, w których w zależności od potrzeb i możliwości może być zorganizowane dożywianie.

10. Wychowawcy

Wspierają rodziny dysfunkcyjne obejmując dzieci i młodzież indywidualnymi i grupowymi działaniami wychowawczymi, profilaktycznymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi,

Wychowawcy i pedagodzy prowadzą zajęcia opiekuńcze, wychowawcze, profilaktyczne wobec uczestników i ich rodzin.

11. Wolontariusze

Działalność placówki jest wspierana przez wolontariuszy. Szczególnie w pomocy w nauce, prowadzeniu kół zainteresowań i indywidualnych zdolności dzieci. Pomoc wolontariuszy odbywa się na podstawie porozumienia zawartego przez kierownika z wolontariuszem.

Rozdział IV.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Psary dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ustala się następujące zasady finansowania pracy członków w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Za udział w posiedzeniu przysługuje wynagrodzenie dla:

1. Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie otrzymuje wynagrodzenia za udział w posiedzeniu Komisji, gdyż wykonuje te obowiązki w ramach etatu.
2. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie 100,-zł brutto za uczestnictwo w każdym posiedzeniu, wypłacane na podstawie listy obecności, skontrolowanie , wydawanie postanowień o zgodności punktów sprzedaży z warunkami określonymi w uchwale Rady Gminy bez względu na ilość odbytych posiedzeń.
3. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpis złożony na listach obecności z poszczególnych posiedzeń Komisji.

Rozdział V. REKOMENDACJE

Cele i zadania ujęte w niniejszym Programie są zgodne z rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych opublikowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto realizatorom Programu rekomenduje się:

- realizację długoterminowych i kompleksowych działań profilaktycznych w szkołach opartych na diagnozie, kładących nacisk na problematykę uzależnień (od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, nikotyny) oraz programów ukierunkowanych na rozwijanie umiejętności interpersonalnych, w tym naukę zachowań asertywnych oraz sposobów radzenia sobie ze stresem;
- realizacja programów skierowanych do dzieci w wieku klas I – III , przybliżenie dzieciom podstawowych informacji na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych;
- realizacja programów skierowanych do dzieci w wieku klas IV – VIII , program uprzedzający, zapobiegający przedwczesnemu używaniu alkoholu i zażywaniu narkotyków, towarzyszącym temu konsekwencjom oraz promowanie postaw trzeźwości;
- realizację programów skierowanych do młodzieży w wieku 12 – 15 lat, wśród których obserwuje się wzrost spożycia alkoholu przez podejmowanie działań w środowisku rówieśniczym;
- realizację programów skierowanych do rodziców i opiekunów, dotyczących odpowiedzialnego podejścia do spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież;
- realizację innowacyjnych programów edukacyjnych skierowanych do środowiska kobiet.

Rozdział VI.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródła finansowania

Zgodnie z art. 11¹ Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ ust.1 Ustawy gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

- a. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 prowadzona będzie ze środków własnych Gminy uzyskanych z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 roku poz.2137).
- b. Środki finansowe niewykorzystane, a przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przesuwają się jako środki nie wygasające na realizację zadań na rok następny.
- c. Przewiduje się współfinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
- d. Inne przewidziane przepisami prawa.

Zasady finansowania zadań programu:

- a. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego programu ujęte zostają w planach budżetowych na 2019 rok w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi, określa załącznik do niniejszego programu zwany: Planem wydatków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – Załącznik Nr 2;
- b. Dysponentem w/w środków jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.
- c. Przewiduje się dokonywanie przesunięć pomiędzy poszczególnymi rodzajami wydatków zarządzeniem Wójta Gminy Psary.

Załącznik Nr 2

do Uchwały Nr IV / 38 /2018

RADY GMINY PSARY

z dnia 17. 12.2018 r.

HARMONOGRAM KOSZTÓW

GMINNEGO PROGRAMU

PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

2019 r.

1. Wynagrodzenia i pochodne pracowników realizujących program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - 153. 385,-zł.

2. Wydatki na rzecz realizacji programu profilaktyki i rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
w tym: usługi i zakupy - 26.615,- zł.

Razem : - 180.000,- zł.

Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr IV/ 38 / 2018
Rady Gminy Psary
z dnia 17. 12. 2018 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE PSARY NA 2019 ROK**

SPIS TREŚCI
GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE PSARY na 2018 rok

Wstęp	38
Rozdział I	
Sytuacja narkotykowa w Polsce	40
Rozdział II	
Narkomania jako problem społeczny	44
2.1. Zasoby instytucjonalne świadczące pomoc osobom i rodzinom na terenie gminy.	47
Rozdział III	
Cele i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.....	47
3.1.Cel główny.....	47
3.2. Cele operacyjne programu	48
3.3.Zasady polityki programu.....	48
3.4. Sposób realizacji / Zadania	49
3.5. Działania profilaktyczne.....	50
3.6. Metody służące realizacji zadań określonych w art. 10 ust. 1 pkt. 1,2,3,4,5.....	51
Rozdział IV	
Realizatorzy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok	52
Rozdział V	
Źródła finansowania, promocja i monitoring programu	52
5.1. Źródła finansowania	52
5.2. Zarządzanie finansami	53
5.3. Promocja programu	53
5.4. Analiza ryzyka, monitoring	53
5.5. Ewaluacja	53

Wstęp

Narkomania od lat stanowi problem o zasięgu globalnym. Ogranicza rozwój gospodarczy, angażuje nieproporcjonalnie duże nakłady finansowe związane z przeciwdziałaniem narkomanii. Niesie ze sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób zakaźnych tj.: HIV, zakażenia wirusem żółtaczkowy typu B i C (HBV, HCV), infekcji przenoszonych drogą płciową.

W Polsce pomimo bardzo restrykcyjnego prawa narkotykowego nielegalne substancje zażywa znacznie więcej młodych ludzi niż przeciętnie w całej Europie.

Dane statystyczne pokazują, że więcej młodych (15 – 34l) ludzi zażywa extasy i amfetaminę niż w jakimkolwiek innym kraju UE (oraz Norwegii, Turcji i Chorwacji). W rozpowszechnianiu konsumpcji marihuany i LSD zajmujemy drugie miejsce. W ciągu ostatniego roku marihuanę paliło 17,1% Polaków w wieku 15 – 34 l. Procent młodych dorosłych, którzy zażywali w ciągu ostatnich 12 miesięcy amfetaminę jest w Polsce najwyższy spośród wszystkich badanych krajów i wynosi 3,9% czyli jest trzykrotnie wyższy od średniej europejskiej wynoszącej ok. 1,3%.

Do tak znaczącego odsetka młodych ludzi używających narkotyków w Polsce doszliśmy pomimo niezwykle bezwzględnej Ustawy o Przeciwdziałaniu Narkomanii, na mocy której przestępstwem zagrożonym trzema latami pozbawienia wolności jest posiadanie każdej ilości nielegalnej substancji, w wyniku czego co roku zatrzymuje się i stawia przed sądem 30 – 40 tysięcy osób.

Największym wyzwaniem jest kwestia nowych substancji psychoaktywnych, potocznie zwanych dopalaczami. Pomimo wysiłków legislacyjnych, liczba ich rośnie z roku na rok. W ubiegłym roku wykryto 73 nowe środki. Oznacza to, że nowe substancje pojawiają się częściej niż raz na tydzień, a częstotliwość ta będzie najprawdopodobniej jeszcze wzrastała.

W coraz większej części świata ludzie, dobra, informacje, trendy oraz idee swobodnie i w szybkim tempie przekraczają granice. Konsekwencją tego jest, że państwo, społeczeństwo czy otoczenie ma coraz mniejszą możliwość narzucania swojej woli jednostce. Ludzie mają coraz większą możliwość odurzania się substancjami o działaniu podobnym do "klasycznych" narkotyków, z których delegalizacją rządy po prostu nie nadążają, gdyż są one wynajdywane i modyfikowane w czasie znacznie krótszym niż potrzebny na przeprowadzenie procesu legislacyjnego. Przez Internet mogą uzyskać dostęp – czy to elektroniczny, czy fizyczny dzięki przesyłkom pocztowym – do tabletek wczesnoporonnych, marihuany, kokainy czy dopalaczom.

Konsumenci narkotyków (uzależnieni, użytkownicy problemowi i eksperymentujący) charakteryzują się wysokim ryzykiem zgonu, nieadekwatnym niejednokrotnie do ich wieku. Narkomania wiąże się i innymi problemami społecznymi, takimi jak: przestępczość, prostytutka, bezdomność, ubóstwo, oraz inne uzależnienia (alkoholizm, hazard) i zachowania dysfunkcyjne (m.in. przemoc).

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku podstawę do działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii stanowi Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii uchwalony przez Radę Ministrów na wniosek Ministra Zdrowia, który zakłada następujący cel ogólny: **ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.**

Wyżej wymieniony cel realizowany jest w następujących obszarach:

1) Profilaktyka

Cel główny: zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki.

2) Leczenie, rehabilitacja, ograniczenie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Cel główny: poprawa stanu zdrowia i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych od narkotyków oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy.

3) Ograniczenie podaży

Cel główny: ograniczenie dostępności narkotyków.

4) Współpraca

Cel główny: wsparcie realizacji krajowego programu poprzez wpływ na kształtowanie polityki międzynarodowej.

Ustawa precyzuje również zadania własne gminy realizowane w postaci gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, dokumentu określającego politykę gminy wobec problemu narkomanii wdrażanego we współpracy z zadaniami zapisanymi w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Psarach na lata 2014 – 2020” tj. :

1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,

3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży. W tym prowadzenie zajęć rekreacyjno – sportowych dla uczniów.

4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,

5) pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Rozdział I

Sytuacja narkotykowa w Polsce

Monitoring zjawiska używania nielegalnych substancji psychoaktywnych oraz związanych z tym problemów prowadzony jest w Polsce od lat 70.

Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii w Warszawie w „Raporcie Krajowym 2014 Sytuacja narkotykowa w Polsce” prezentuje następujący obraz polskiej narkomanii. Najwyższy odsetek użytkowników marihuany i haszyszu odnotowano w grupie wiekowej 15 – 24 lata (21%). W przypadku amfetaminy oraz ekstazy, najwyższe odsetki obserwuje się w starszej grupie wiekowej 25 – 34 lata (odpowiednio 7,4% i 3,2%) Należy zaznaczyć, że wraz z wiekiem zmniejszają się odsetki użytkowników poszczególnych substancji i poza marihuaną wskaźniki stosowania narkotyków nie przekraczają 3%. Warto zauważyć, że używanie przetworów konopi zadeklarował co piąty badany z grupy 25 – 34 lata oraz co dziesiąty respondent z grupy 35 – 44 lata (10,4%).

W 2016 roku badano odsetek używających jakąkolwiek substancję psychoaktywną w czasie ostatnich 12 miesięcy. Największe odsetki badanych deklaruujących kontakt z nielegalnymi substancjami odnotowano wśród osób w wieku 25-34 (23,5%), najmniejsze zaś wśród najstarszej grupy (55 - 64 lata – 3,8%). Wysoki odsetek badanych sięgających po substancje psychoaktywne odnotowano również wśród grupy 15 – 24 latków – 22,6%.

W przypadku aktualnego używania , najwyższe odsetki obserwuje się w najmłodszej grupie wiekowej (15 – 24 lata – 13%),

najniższe zaś , wśród najstarszych respondentów (55 – 64 lata- 1%).

Używanie narkotyków to głównie problem dużych miast :

(26,9%) z miast powyżej 500.000 mieszkańców;

(11,4%) z miast od 50.000 do 100.000 mieszkańców;

(15,5%) z miast od 20.000 do 50.000 mieszkańców;

(17,5%) z miast do 20.000 mieszkańców.

Narkotyki najmniej popularne były na obszarach wiejskich – 8,1%.

Wyniki badań pokazują, że używanie substancji wiąże się również z poziomem wykształcenia. Najwyższymi wskaźnikami używania narkotyków charakteryzują się osoby z wyższym wykształceniem (19,9%) oraz gimnazjaliści (19,6%).

Wśród badanych ze średnim wykształceniem, taki kontakt zadeklarowało prawie 17% respondentów. Najrzadziej po narkotyki sięgały osoby z wykształceniem podstawowym (5,6%). Znamienne różnicującą badanych jest również statut zawodowy. Analiza danych pokazuje, że po narkotyki najczęściej sięgają uczniowie i studenci (21,3%), w mniejszym stopniu osoby pracujące (15,3%) oraz bezrobotni (13,6%). Poziom rozpowszechnienia używania substancji w ciągu ostatnich 12 miesięcy wśród mężczyzn jest wyższy niż wśród kobiet. Odsetek mężczyzn (15,8%) w wieku 15 – 24 lat używających przetwory konopi jest prawie trzykrotnie wyższy niż kobiet (5,9%), a amfetaminy ponad dwukrotnie (mężczyźni -2,7%, kobiety – 1,2%).

Zarówno wśród mężczyzn, jak i wśród kobiet wraz z wiekiem zmniejszają się odsetki osób sięgających po substancje psychoaktywne. Zmienną różnicującą jest sytuacja materialna.

Osoby określające jako bardzo dobrą przyznawali się do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi (17,0%), dobrą – (18,4%), średnia – (11,8%), raczej złą – (10,2%), bardzo złą – (11,5%), trudno powiedzieć – (6,7%).

Używanie narkotyków w ciągu ostatniego roku , (18-19 l) w (%)

	2010	2014	2016
Dopalacze	7,2	2,0	1,1
Syropy przeciwkaszlowe	2,2	2,1	1,9
Grzyby halucynogenne	2,0	2,0	1,5
Ecstasy	1,4	1,4	1,9
Heroina	1,0	1,0	1,0
Kokaina	1,0	1,0	2,0
LSD	1,4	1,8	2,2
Substancje wziewne	1,0	1,0	1,2
Amfetamina	4,0	3,4	3,3
Leki uspakajające i nasenne	10,5	11,0	10,6
Marihuana i haszysz	18,0	23,0	21,0

Źródło: dane centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii
Krajowe Biuro ds.. Przeciwdziałania Narkomanii

Używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu , (18-19 l) w (%)

	2010	2013	2016
Dopalacze	4,0	11,0	6,2
Syropy przeciwkaszlowe	4,7	4,2	4,9
Grzyby halucynogenne	2,0	3,5	1,5
Ecstasy	3,5	2,6	3,9
Heroina	1,9	1,6	1,9
Kokaina	2,3	3,5	3,4
LSD	4,4	1,3	1,4
Substancje wziewne	2,8	2,8	2,8
Amfetamina	6,8	6,9	7,2
Leki uspakajające i nasenne	19,9	19,7	18,6
Marihuana i haszysz	35,7	40,2	42,0

Źródło : dane Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii
Krajowe Biuro ds.. Przeciwdziałania Narkomanii

Najczęściej zażywaną substancją przez uczniów jest marihuana i haszysz. Do przyjmowania jej kiedykolwiek w życiu przyznało się 42% badanych, co oznacza wzrost o 7 punkty procentowe w stosunku do roku 2010. Zażywanie leków uspakajających i nasennych bez przepisu lekarza deklaruje obecnie co piąty uczeń. Po marihuanie i haszyszu najbardziej rozpowszechnioną nielegalną substancją jest amfetamina. Do eksperymentów z tą substancją przyznało się 7%.

Analizując rynek narkotykowy w Polsce, nie można pominąć sprzedaży „dopalaczy”, Nowe substancje psychoaktywne są sprzedawane zarówno w sklepach stacjonarnych, jak i internetowych. Produkty dostarczane są głównie przez internet z zagranicy.

Używanie dopalaczy (Legal Higs) kiedykolwiek w życiu

2010	2013	2016
11,4	5,2	3,6

Używanie dopalaczy (Legal Higs) w ciągu ostatnich 12 miesięcy

2010	2013	2016
7,2	2,0	1,1

Używanie dopalaczy (Legal Higs) w ciągu ostatnich 30 dni

2010	2013	2016
1,1	1,0	0,7

Używanie Dekstrometorfan (CDXM) kiedykolwiek w życiu

2010	2013	2016
1,3	1,4	1,8

Używanie Dekstrometorfan (CDXM) w ciągu ostatnich 30 dni

2010	2013	2016
0,8	0,8	0,8

Państwowa Inspekcja Sanitarna w 2016 roku zabezpieczyła 38.623 opakowań produktów dopalaczy. Liczba podmiotów oferujących w sprzedaży dopalacze wzrasta, od 2011 roku z 11 punktów sprzedaży do 110 punktów w 2016 roku.

Substancje chemiczne o nazwach MDMB – CHMICA, 4 CMC, 3 MCC, HEX, 4CEC reprezentują grupy syntetycznych kannabinoidów, które są najbardziej popularnymi nowymi narkotykami.

Zgodnie ze znowelizowanym w 2010 roku prawem narkotykowym oraz o Inspekcji Sanitarnej właściwy Państwowy Inspektor Sanitarny ma prawo wycofać z obrotu, w celu ich zbadania, na czas do 18 miesięcy, produkty, co do których zachodzi podejrzenie, że mogą być niebezpieczne dla życia.

Policja zabezpiecza „dopalacze”, które są objęte kontrolą prawa narkotykowego.

Rozdział II

Narkomania jako problem społeczny

Zadania niniejszego Programu będą realizowane od dnia przyjęcia Przez Radę Gminy w Psarach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2019 roku.

Zjawisko narkomanii w Polsce w ostatnim okresie zatacza coraz szersze kręgi. Od końca lat osiemdziesiątych XX wieku obserwuje się zmiany postaw wśród narkomanów i wobec narkotyków. Poprzednio była to postawa buntu wobec rodziny i społeczeństwa, ale łączyła się z chęcią przekształcenia rzeczywistości. Narkomani nie byli agresywni, tworzyli własną subkulturę, żyli jakby obok społeczeństwa, którego nie akceptowali i którego się obawiali.

Obecnie dominuje wśród nich rezygnacja i apatia, a swoją aktywność przejawiają głównie w zdobywaniu narkotyków. Pogłębiły się postawy antydestrukcyjne, a co za tym idzie zmniejszyła się motywacja do leczenia, a także jego skuteczność. Ta zmiana postaw niewątpliwie wywołała wzrastającą liczbę zakażeń wirusem HIV.

Z chwilą pojawienia się AIDS, wśród narkomanów nastąpiło odwrócenie ról w relacjach ze społeczeństwem. Teraz społeczeństwo boi się narkomanów. W wielu miejscowościach pojawiły się żądania likwidacji istniejących placówek dla narkomanów oraz protesty przeciw organizowaniu nowych. Nie wiadomo dokładnie czy społeczeństwo boi się narkomanii czy samego narkomana. Brudny, wygłodzony, obdarty z jakichkolwiek skrupułów i wstydu chodząc po ulicach naszych miast straszy przechodniów wzbudzając w nich strach, odrazę a czasem nawet agresję.

A narkoman jest w gruncie rzeczy bezbronnym człowiekiem, pełnym sprzeczności i lęków, pozbawiony naturalnej odporności na stres codziennej egzystencji, pogardzanym, zagubionym i bezwolnym. Narkotyk jest dla niego jedyną, znaną mu i dostępną formą obrony przed bólem istnienia, schronieniem, w którym przyjdzie mu kiedyś „zginąć”. Wzrasta zjawisko narkomanii, rozszerza się nie tylko pod względem wzrostu liczby narkomanów, ale również producentów i przemytników (naturalna reakcja rynkowa – im większy popyt tym więcej towaru i handlarzy). Zwiększa się nasilenie wszystkich patologicznych zjawisk związanych z narkomanią m.in. również zdolność do rozszerzenia sieci dystrybucji przez zorganizowane grupy przestępcze dzięki większemu dopływowi kapitału również na szkoły podstawowe, średnie. Zwiększa to również zagrożenie społeczeństwa ze strony narkomanów jako, że w tej sytuacji są zmuszeni do zdobycia większych środków na zakup narkotyków. Skutkiem tego jest wzrost przestępczości związanej z narkotykami. Poza tym istnieją zagrożenia nie związane bezpośrednio z narkotykami jak np. akty przemocy będące konsekwencją walki zorganizowanych grup przestępczych o teren dystrybucji.

Wchodzi tu również w grę reakcja psychologiczna samej młodzieży (środowiska najbardziej zagrożonego narkomanią) – skłonność do łamania prawa, oraz przeświadczenia, że zakazany owoc lepiej smakuje.

Badania prowadzone przez Agendę Ministerstwa Zdrowia oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii wykazały, że w ciągu ostatnich dwóch lat, od kiedy obowiązuje nowa ustawa, znacząco wzrosła liczba osób biorących narkotyki. Obecnie co trzeci młody człowiek w wieku od 14 do 23 lat miał kontakt z narkotykami więcej niż jeden raz. Narkomania wciąż się rozszerza i rządzi się swoimi prawami. Powody sięgania po narkotyki są różne, nie ma jednej przyczyny dotyczącej wszystkich uzależnionych. Wielu ludzi próbuje narkotyków z ciekawości, niektórzy tak dążą do akceptacji w grupie, że robią to, aby zaimponować innym lub boją się odmówić, aby nie zostać odrzuconym. Takim ludziom wydaje się, że kontrolują zażywanie i nie grozi im uzależnienie, a jest to bardzo złudne, gdyż uzależnić jest się bardzo łatwo i nawet nie zauważają kiedy przekraczają granicę uzależnienia. Kolejnym mitem jest to, że dobre domy, dobra rodzina ustrzegą ją przed niebezpieczeństwem. To zgubne złudzenie. Jednakże często rodzice nie zdają sobie sprawy, że grzeczne dziecko idzie na prywatkę do koleżanki gdzie pali się marihuanę. Jak wynika z ostatnich badań przez CBOS ponad połowa uzależnionych pochodzi z zamożnych rodzin, chodzą do dobrego liceum, studiują na renomowanych uczelniach. Rodzice nie dopuszczają do siebie myśli, że w szkole, do której chodzi ich dziecko mogą być narkotyki. Tak samo jest z nauczycielami czy dyrektorami szkół, którzy mówią „w mojej szkole na pewno taki problem nie istnieje” a jest to totalna bzdura. Narkotyki i problem narkomanii istnieją w każdej szkole, w różnym stopniu, wiąże się to z bagatelizowaniem sprawy. Jest jednak pewne, nałóg taki jest bardzo niebezpieczny, osoby uzależnione mają swoją godność i prawa, wciąż pozostają ludźmi, dlatego potrzebują oni pomocy i wsparcia, dlatego należy uświadamiać społeczeństwo, że jest ono władne by przeciwdziałać temu problemowi, bo jest to problem społeczny i każdego może dotknąć. Trzeba działać, uświadamiać, uczyć – łamać stereotypy. Ludzie, którzy nie mają pojęcia o problemie przyjmują stereotypy jako pewnik. Lepiej jest im uznać taki czarno – biały obraz rzeczywistości za fakt, jeśli o sprawie rzeczywiście niewiele wiedzą, więc trzeba ograniczyć niewiedzę. Niewiedza rodzi stereotypy.

Brak jest danych umożliwiających określenie rzeczywistej liczby mieszkańców Gminy Psary uzależnionych od narkotyków lub zagrożonych uzależnieniem.

W roku 2016 przeprowadzone zostało badanie ankietowe z uczniami Gimnazjum w Psarach klas I, II, III. Ogółem w ankiecie wzięło udział 203 uczniów w tym: chłopców -104 i 99 dziewcząt. We wszystkich ankietowanych grupach klasowych większość uczniów zaprzecza zażywania narkotyków – 81,2 %.

Pytanie : Czy zdarzyło Ci się zażywać narkotyki ?

	I klasy dziewczeta	I klasy chłopcy	II klasy dziewczeta	II klasy chłopcy	III klasy dziewczeta	III klasy chłopcy
Tak	0 %	4,2 %	5,6 %	3,7 %	4,3 %	1 %

Wymienionym przez młodzież narkotykiem jest marihuana.

Według respondentów, przyczyną sięgania przez młodzież po środki zmieniające nastrój były:

- dla szpanu – 2,46%
- bo inni biorą – 1,48%
- z ciekawości – 0,99%
- z przyzwyczajenia – 0,99%
- koi nerwy – 2.96%
- dodaje odwagi – 1.97%
- zostali namówieni – 0,49%
- zapominam o problemach – 1,48%

Na pytanie Czy miałeś styczność z dopalaczami? - twierdząco odpowiedziało 1.98% respondentów.

Z przeprowadzonych badań, dotyczących wiedzy i postaw uczniów gimnazjalnych w wieku 13 – 16 lat wobec używania substancji psychoaktywnych wynika, że młodzież posiada dość dużą wiedzę na temat środków zmieniających świadomość (alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy).

Należy zauważyć, że wiedza młodzieży jest nieuporządkowana, nie opierająca się na faktach, bazuje na informacjach przekazywanych przez rówieśników np. na tak zwany mit marihuany i amfetaminy.

Młodzież proponuje stosować w profilaktyce uzależnień następujące formy: kontynuowanie spotkań profilaktycznych poprzez koncerty (opieranie się na wypowiedziach i zachowaniach idoli i autorytetów młodzieży negujących narkotyki), większa ilość spotkań z psychologiem (poza terenem szkoły), na których mogli by rozmawiać o swoich problemach , gdzie prowadzone by były zajęcia z komunikacji i asertywności.

Z informacji uzyskanych z Komisariatu Policji w Wojkowicach wynika, iż na terenie Gminy Psary dokonano następujących przestępstw dotyczących problematyki narkotykowej.

lp.	Rodzaj przestępstwa	2017	10 m-cy 2018
1	Ilość osób zatrzymanych za posiadanie narkotyków	1	5
2	Ilość osób zatrzymanych za handel narkotykami	1	1
3	Ilość sprawców będących pod wpływem narkotyków	b.d.	b.d.

2.1

Zasoby instytucjonalne świadczące pomoc osobom i rodzinom na terenie gminy.

- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej
- Grupa Pomocna Dłoi
- Wydział Spraw Społecznych przy Starostwie Powiatowym w Będzinie
- Wojewódzki Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii w Katowicach
- Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii
Oddział Katowice ul. Warszawska 19 (II piętro)
- Komenda Powiatowa Policji w Będzinie przy ul. Bema 2
- Komisariat Policji w Wojkowicach przy ul. Sobieskiego 125
- Prokuratura Rejonowa w Będzinie przy ul. Modrzejowskiej 73
- Sąd Rejonowy w Będzinie przy ul. Sączewskiego 23
- Szkoły Podstawowe.

Rozdział III

CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

3.1. Cel główny

a) działania wychowawcze, edukacyjne i informacyjne – zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych na temat szkód związanych z używaniem narkotyków.

b) zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem narkotyków, i ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych,

c) zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów,

d) pomoc osobom uzależnionym w sytuacji deklaracji powrotu do zdrowego stylu życia.

3.2. Cele operacyjne programu

- a) osiągnięcie zmiany w zachowaniach i w postawie mieszkańców gminy wobec problemów uzależnienia od narkotyków,
- b) prowadzenie działalności profilaktycznej, edukacyjnej, informacyjnej skierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
- c) działania pomocowe: pomoc psychospołeczna i prawna.

3.3. Zasady polityki programu

Program koncentruje się przede wszystkim na zjawiskach, które są specyficzne dla działań samorządu lokalnego. Program proponuje konkretne zadania wskazując metody ich realizacji:

- rozwój profilaktycznych programów informacyjnych i psychoedukacyjnych wpływających na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia w szczególności wobec młodzieży;
- szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnej strategii i metod zapobiegania narkomanii;
- wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób z problemami narkomanii oraz stowarzyszeń prowadzących programy profilaktyczne i naprawcze;
- **edukacja publiczna poprzez :**
- informowanie o konsekwencjach używania narkotyków i metodach zapobieganie szkodom zdrowotnym;
- promocja zdrowego stylu życia;
- dbanie o lobbing wśród liderów opinii i wpływu społecznego i pozyskiwanie wsparcia osób znaczących na różnych szczeblach władzy;
- monitorowanie zjawisk i zasobów w sferze problemów narkomanii.

3.4. Sposób realizacji / Zadania

3.4.1. Ograniczenie popytu i podaży narkotyków i dopalaczy.

1. zwiększenie społecznej świadomości problemu narkomanii,
2. prowadzenie Społecznej Kampanii w Gminie Psary,
3. promowanie pozytywnych, pożądaných społecznie postaw wzmacniających rodzinę,

4. edukacja rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych, w tym profilaktyki narkomanii,
5. realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych.

3.4.2. Zwiększenie dostępności do alternatywnych form spędzania czasu wolnego młodzieży:

1. poszerzenie atrakcyjnej dla uczniów oferty zajęć popołudniowych i weekendowych oraz w okresach – ferii zimowych, wakacyjnych .

2. "Zimowe Igrzyska – Radość bez Narkotyków w Gminie Psary"

3 Kampania Profilaktyczno – Edukacyjno – Sportowa – Dzieci Gminy Psary „Trzeźwość – Młodość – To Twoja Przyszłość” dla uczniów klas VI, VII i VIII szkół podstawowych i kl. III Gimnazjum

4.Gminny Konkurs Profilaktyczny Uzależnienia, HIV/AIDS to także Twój Problem.

5. Rozwijanie różnorodnych form pomocy dzieciom i młodzieży zaniedbanych wychowawczo i z rodzin dysfunkcyjnych,

6. Realizacja programu Punktu Konsultacyjnego, a w nim:

- a) rozwijanie umiejętności interpersonalnych,
- b) współpraca z rodzinami dzieci,
- c) pomoc dzieciom w nauce i zagospodarowanie czasu wolnego.

3.4.3. Monitorowanie problemów narkotykowych na terenie Gminy Psary

1. Monitorowanie młodzieży szkolnej,

2. Organizowanie i finansowanie lokalnych diagnoz, badań, sondaży pozwalających ocenić aktualny stan problemów narkotykowych,

3. Analiza sprawozdań.

3.4.4. Zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych.

3.4.5. Pokrywanie kosztów szkoleń, konferencji

3.4.6. Finansowanie i współudział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień, organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych, konkursów, konferencji i debat.

3.4.7. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

- a) budowanie systemu współpracy, wymiana informacji,
- b) współpraca merytoryczna.

3.5. Działania profilaktyczne

3.5.1.Działania edukacyjne – polegające na szkoleniach poszczególnych grup zawodowych, zwłaszcza nauczycieli, w zakresie zagadnień dotyczących klasyfikacji narkotyków, ich wyglądu, działania na ludzki organizm, symptomów pojawiających się po ich zażyciu oraz akcesoriów używanych przez narkomanów. Równolegle prowadzone prelekcje dla rodziców, podczas których omawia się powody, dla których dziecko sięga po narkotyki, fazy uzależnienia, a także przedstawiana jest oferta instytucji zajmujących się pomocą osobom uzależnionym. Pakiet zawiera 3 składniki:

- **Pierwszy** - o strukturze liniowej, wykorzystywany jako podkład obrazowy, ilustrujący zagadnienia wykładu w trakcie szkoleń,
- **Drugi** - testy „ mity i stereotypy” do sprawdzenia poziomu wiedzy z zakresu narkomanii.
- **Trzeci** – to gra decyzyjna przeznaczona dla uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych i uczniów kl. III gimnazjalnej. Grający kieruje poczynaniami bohatera, który zmuszony jest do podejmowania różnych decyzji. Każdy z nich rodzi określone konsekwencje, które są od razu omawiane i weryfikowane poprzez umieszczanie komunikatu o odpowiedniej treści.

3.5.2.Działania promujące model zdrowego stylu życia - polegają na wykorzystaniu podczas imprez kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych wizerunków i wypowiedzi osób, cieszących się popularnością, celem zniechęcenia młodych ludzi do sięgania po substancje odurzające gdzie zaproszeni są znani ludzie świata muzyki, kultury i sportu, po to by wyrazili swoją dezaprobatę do wszelkiego rodzaju form odurzania się.

Opracowanie oraz upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych, w celu informowania społeczeństwa o środkach psychoaktywnych, związanych z nimi zagrożeniach i metodach zapobiegania im. Prezentacje powyższych materiałów na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej i w lokalnej prasie.

3.5.3.Działania stwarzające alternatywę spędzania czasu wolnego przez młodzież

– polegają na organizowaniu turniejów sportowych, aktywowaniu do twórczej działalności w dziedzinie profilaktyki. Corocznie organizuje się Kampanię Profilaktyczno – Edukacyjno – Sportową dla młodzieży pod hasłem Dzieci Gminy Psary „Trzeźwość, Młodość to Twoja Przyszłość”

3.5.4.Działania edukacyjne społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem

młodzieży w zakresie HIV / AIDS - prowadzenie działań promocyjno – edukacyjnych, mających na celu kształtowanie postaw odpowiedzialności za własne zdrowie i przekazywanie wiedzy o unikaniu sytuacji sprzyjających zakażeniu i zapobieganiu zakażeniu.

Promowanie postaw akceptacji wobec żyjących z HIV i chorych na AIDS. Wdrażanie programów profilaktyki HIV/AIDS i STD (choroby przenoszone drogą płciową) na poziomie szkoły podstawowej. Profilaktyka ryzykownych zachowań w miejscach spotkań młodzieży (dyskoteki, puby).

3.6. METODY SŁUŻĄCE REALIZACJI ZADAŃ OKREŚLONYCH w art. 10 ust. 1 pkt. 1,2,3,4,5.

3.6.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem poprzez:

1. działalność Punktu Konsultacyjnego

w tym:

- a. Indywidualne spotkania z psychologiem,
- b. Informowanie o miejscach leczenia odwykowego osób uzależnionych od narkotyków,
- c. Prowadzenie kampanii informacyjnej (ulotki) o ośrodkach leczenia uzależnień od narkotyków.

3.6.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej poprzez:

1. działalność Punktu Konsultacyjnego

w tym:

- a. Udzielanie porad prawnych prawa rodzinnego, karnego,
- b. Udzielanie porad psychologicznych.

3.6.3. Prowadzenie działalności profilaktycznej, edukacyjnej, informacyjnej i szkoleniowej w zakresie narkomanii, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, a także działań na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w programach.

3.6.4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii poprzez:

1. Współpracę z Polskim Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii w rozwiązywaniu problemów narkotykowych w indywidualnych i grupowych przypadkach.
2. Współpraca z Centrum Psychoterapii Uzależnień w Sosnowcu.
3. Współpraca z Ośrodkiem Wsparcia Dziecka i Rodziny w Będzinie.

3.4.6. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

1. Zastosowanie pracy socjalnej z indywidualnym przypadkiem osoby uzależnionej od narkotyków.

Rozdział IV

Realizatorzy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok

4.1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach

Rozdział V

Źródła finansowania, promocja i monitoring programu

5.1 Źródła finansowania

Całość programu finansowana jest ze środków przeznaczonych na corocznie uchwalany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dochody z opłat za wydane na podstawie art. 18 lub art.18¹ z zezwolenia (na sprzedaż napojów alkoholowych) oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ (za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych) wykorzystywane będą na realizację Gminnego Programu, o którym mowa w art.10 ust.2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w wysokości nie większej niż 10 % dochodu gminy z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w każdym roku kalendarzowym na realizację zadań dotyczących przeciwdziałaniu narkomanii.

5.2. Zarządzanie finansami

W celu prawidłowej realizacji programu dysponentem środków jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

5.3 Promocja programu

Program promowany będzie kilkoma drogami, m.in. poprzez:

- a) w prasie lokalnej,
- b) na stronie internetowej Urzędu Gminy Psary i Ośrodka Pomocy Społecznej
- c) materiały informacyjne i promocyjne

5.4 Analiza ryzyka, monitoring

1. Analiza ryzyka, monitoring – system monitorowania pomyślany jest jako przedsięwzięcie ciągłe bez założonych ograniczeń czasowych. Stałe monitorowanie sytuacji w zakresie narkomanii dostarcza podstaw do planowania działań profilaktycznych oraz przesłanek do oceny ich skuteczności. Monitorowaniu podlegać będą takie obszary jak:
 - rozpowszechniania używania narkotyków populacji np. wśród młodzieży kl.VI, VII i VIII szkół podstawowych i uczniów kl. III gimnazjalnej,
 - wzory używania narkotyków,
 - dostępność narkotyków,
 - postawy społeczne wobec narkotyków i narkomanii
 - szeroko rozumiane działania z zakresu ograniczenia popytu na narkotyki,

5.5 Ewaluacja

Ewaluacja będzie oznaczać systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności poszczególnych programów, szczególnie po ich zakończeniu. Dane te będą przydatne przy podejmowaniu decyzji co do kontynuacji, rozszerzania bądź ograniczania podejmowanych działań programowych oraz przy planowaniu kolejnych.

Załącznik Nr 4
do Uchwały Nr IV /38 /2018
RADY GMINY PSARY
z dnia 17.12. 2018 r.

HARMONOGRAM KOSZTÓW
GMINNEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Wynagrodzenia i pochodne pracowników realizujących program przeciwdziałania narkomanii
- 17.348,-zł.

2. Wydatki na rzecz realizacji programu, w tym: usługi, zakupy - 2.652,-zł.

Razem : - 20.000 ,- zł.

